

# KUNST EN *cultuur als thema in de samenwerking*

*Samenwerken in de Zomerschool en mede-organiseren van kunst- en cultuurweken; het zijn twee activiteiten die kinderopvangorganisatie Junis en onderwijspartijen gezamenlijk organiseren om kinderen meer kunst en cultuur aan te bieden. Creativiteit als een van de pijlers onder de doorgaande ontwikkelingslijn.*

## **MARIKE VROOM**

**L**oes Weites is projectleider Integrale Kindcentra bij Junis. Zij begeleidt kinderopvangorganisaties en scholen die intensiever willen samenwerken, al dan niet binnen een IKC. De ene keer ligt die procesbegeleiding op de uitvoerende laag van schooldirecteur en clustermanager, de andere keer ligt die op bestuurlijk niveau. De rol van Loes in dezen is dat ze in kaart brengt waar beide partijen naartoe willen en met hen schetst hoe ze daar kunnen komen. Vervolgens werken de twee partijen het verder op praktisch niveau uit. 'In Zoetermeer ligt er een gezamenlijke visie op de doorgaande ontwikkelingslijn met de twee onderwijsbesturen Unicoz en Opoz, samen met kinderopvangorganisatie gro-up. Daar hebben we twaalf punten met elkaar opgesteld om naar die doorgaande lijn te gaan. Deze punten fungeren als een leidraad voor mijn begeleiding van schooldirecteuren en clustermanagers in hun samenwerking. Hetzelfde hebben we in Alphen aan den Rijn gedaan waar we met twee schoolbesturen het visiedocument 'Op 1 lijn' ontwikkeld hebben. Ook op gemeentelijk niveau zijn we actief en we nemen daar beleidsmedewerkers mee in de visie die we met schoolbesturen opgesteld hebben.'

### **NPO-gelden**

Voorheen deelden school en kinderopvang de kosten van procesbegeleiding. Loes vertelt dat onderwijs en kinderopvang in de gemeente Zoetermeer vanuit de NPO-gelden subsidie voor

deze rol aangevraagd hebben. De subsidie is toegekend tot eind 2023. 'Dit is door zowel onderwijs als kinderopvang heel positief ervaren. Nu komt er een collega voor gemeente Zoetermeer bij, zodat we nog meer de verbinding gaan zoeken en begeleiden. Dankzij de NPO-gelden worden de kosten gedekt van de begeleiding van alle locatiemanagers en schooldirecteuren in de gemeente.'

### **Cultuurweken**

Een van de thema's waar Junis in de samenwerking met scholen op inzet, is kunst en cultuur. Loes vertelt over de St. Michaëlsschool in Hazerswoude-Dorp die zij begeleidt in IKC-vorming. 'Ik werk samen met de schooldirecteur, de clustermanager en het team langzaam toe naar integrale samenwerking. We zijn met de inhoud aan de slag gegaan en hebben een gezamenlijke visie op kindontwikkeling gerealiseerd. Vorig jaar is daar een samenwerkingsovereenkomst uit voort gekomen. Om dit te vieren hebben we toen aan het begin van het schooljaar een extern bureau ingehuurd, Fort van de Verbeelding, waarbij kinderen zelf muziekinstrumenten gingen maken en bespelen. Aan het eind kwam er een voorstelling met het schoolpleinorkest voor de ouders. Dat project was zowel voor de peuters en de bso als voor de schoolkinderen.'

Het thema kunst smaakte naar meer en kreeg vervolg in de kunstweken, die door het IKC zelf werden georganiseerd. Hier-



Kunstweken op peuterstart Pippeloentje van de St Michaëlschool

bij is aangehaakt bij het onlineplatform Kunstweken. In lessen op school, op de bso en de peuterstart werd een kunstenaar centraal gesteld. Kinderen maakten creatieve opdrachten en kunstwerken in lijn met de stijl van die kunstenaar. De lessen werden gegeven door de leerkrachten en pedagogisch medewerkers zelf, vertelt Astrid Bultink, de directeur van de St. Michaëlschool. 'Via de site van Kunstweken kon een kind een eigen onlinemuseum krijgen. Elk mooiste kunstwerk werd ingestuurd en deze werd dan in het onlinemuseum gezet. Het linkje werd doorgegeven aan ouders, opa's en oma's, zodat die allemaal het kunstwerk konden bewonderen. En je kon daar dan ook producten zoals een broodtrommel bestellen, waar dat kunstwerk op geprint was.' Ze vertelt dat er nu ook een idee ligt om twee keer per jaar atelierweken te gaan organiseren. 'Hier kun je ouders met creatief talent bij betrekken. Afgelopen jaren was dat best lastig door corona. Het was toen echt zoeken om de samenwerking goed handen en voeten te geven.'

### Gedoe

Dit soort samenwerkingsconstructies geven vaak financieel 'gedoe'. Bij Junis hebben ze daar goede oplossingen voor gevonden. 'Bij alle gezamenlijke projecten werken we toe naar een verdeelsleutel op basis van het percentage kinderen dat gebruikmaakt van opvang of onderwijs. Ook teamuitjes, studiedagen en dat soort acties vallen onder die verdeelsleutel. Wij werken verder ook al regelmatig met combinatiefuncties, waarbij bso-medewerkers ook als klassen- of onderwijsassistent aan de slag gaan. Normaal gesproken werk je dan met een detachee-

## 'Via de site van Kunstweken kon een kind een eigen onlinemuseum krijgen'

ringsovereenkomst waarbij je btw moet betalen. Maar doordat we een samenwerkingsovereenkomst en een gezamenlijke visie hebben, bestaat de mogelijkheid dat op "kosten voor gemene rekening" te doen. Je moet dan wel een intensieve samenwerking kunnen aantonen. De medewerker is dan bij Junis in dienst en werkt een vast aantal uren voor de school. Er wordt dan een vast percentage gefactureerd aan de school voor het aantal uren dat de medewerker actief is. Dat is btw-vrij.'

### Zomerschool

Een andere vorm van samenwerking onder het thema kunst en cultuur is de Zomerschool, die Junis samen met onderwijsorganisatie SCOPE in Alphen aan den Rijn organiseert. 'Dit initiatief is in coronatijd gestart. De plannen lagen er al bij SCOPE, maar door de lockdown kreeg het meer urgentie', vertelt Carola van Gorkum die als coördinator Activiteitenontwikkeling voor Junis werkt. Zij organiseert onder andere overkoepelende workshops voor de bso's en stelt voor alle VE-PeuterStartgroepen van Junis >



ontwikkelingsgerichte workshopprogramma's samen. Sinds drie jaar organiseert ze ook het Zomerschool workshopprogramma voor de kinderen van de SCOPE-scholengroep. 'De eerste editie werd toen georganiseerd omdat kinderen tijdens de lockdown een achterstand opgelopen hadden. Kinderen moesten zich zelf daarvoor aanmelden; ze moesten dus zelf echt graag mee willen doen. Dat was een succes. Nu hebben we alweer de derde editie georganiseerd en daar zijn ook Oekraïense kinderen bij aangesloten.'

## Workshopaanbod

De Zomerschool is een programma van twee weken (4,5 dag in de week). 'Het gaat niet om de hele dag leren', vertelt Carola. 'De school verzorgt het ochtendprogramma en dan krijgen de kinderen les in rekenen en taal. Dat gaat niet op de reguliere manier, maar ze werken aan opdrachten die in lijn liggen met hun persoonlijke ontwikkeldoelen. Hierdoor zijn ze beter voorbereid op het nieuwe schooljaar. Kinderen van verschillende scholen van SCOPE zitten bij elkaar, zodat ze ook nieuwe kinderen leren kennen. Ook is er een kindercoach als aanvulling op het team van leerkrachten, die het gesprek met ze aangaat.' Carola organiseert de workshops in de middag. Hierbij put ze uit het Junis-workshopaanbod voor de bso. 'De workshops staan in het teken van talentontwikkeling. Ze worden in kleine groepjes georganiseerd en er wordt gekeken naar het niveau van het kind zodat er stapjes gezet kunnen worden.' De inhoud is geënt op de verschillende ontdekgebieden: wetenschap (onder andere techniek, schei- en natuurkunde), wereldwijs (o.a. voeding, culturen, normen & waarden), creativiteit (waaronder beeldende vorming), expressie (dans, toneel, muziek zoals zingen in een musical en drummen op fitnessballen), natuur, bewegen (onder meer capoeira) en spel.

## Keuzepalet

Carola vertelt dat ze destijds samen met de school heeft gebrainstormd over de opzet. 'We hebben goed afgestemd wat zij wilden

# 'De workshops van de Zomerschool staan in het teken van talentontwikkeling'

en hoe wij bij Junis werken, rekening houdend met onze pedagogische visie. We willen de kinderen van SCOPE ook graag kennis laten maken met voor hen nieuwe en wat meer onbekende activiteiten. In het eerste jaar maakte ik een keuzepalet, daar is toen een programma uitgekomen en daar bouw ik nu op voort. Je wilt natuurlijk niet elk jaar hetzelfde aanbieden.' Carola benadert vervolgens de workshopleiders. 'Als ik weet welk programma het wordt, ga ik alles uitzetten en zorg ik dat er een draaiboek komt met gegevens van de workshopleiders. Tijdens de Zomerschool kan de schoolcoördinator zo zelf contact leggen met de workshopleider, mocht dit nodig zijn. Daar zit ik dan niet meer tussen. Als een workshopleider ziek wordt, probeer ik alsnog vervanging te vinden. Er is daarnaast ook nog een back-upprogramma van school dat ze kunnen inzetten.'

## GOAB-middelen

De gemeente financiert de Zomerschool van SCOPE vanuit de GOAB-middelen, vertelt Jacqueline van Leeuwen, clusterdirecteur Primair Onderwijs bij de SCOPE scholengroep. 'Kinderen hoeven hiervoor geen extra bijdrage te betalen.' SCOPE betaalt de workshopleiders maar Junis stuurt geen factuur voor het organiseren van de workshops. Carola vertelt dat Junis dit aanbod doet in het kader van een goede en brede samenwerking met SCOPE. 'Wij doen als tegenprestatie aan marketing voor Junis', zegt Jacqueline. 'Zo vragen we ouders of ze door Junis benaderd mogen worden en in alle communicatie over de Zomerweken vermelden we Junis als partner.'



Trommelen tijdens de Zomerschool





Muziekles tijdens de Zomerschool

## WAT IS PACT?

PACT voor Kindcentra heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt voor een ontwikkelomgeving voor kinderen van 0 tot 13 jaar, waarin ieder kind meetelt, meedoet en leert, ongeacht herkomst, mogelijkheden en beperkingen. Een omgeving waarin professionals met plezier werken en ouders, kinderen en medewerkers samen optrekken. Kernwaarden hierbij zijn inclusief, integraal en interprofessioneel.

Belangrijk onderdeel van zo'n omgeving voor kinderen is het dagarrangement, waarin het leren van taal, rekenen e.d. wordt gecombineerd met een aanbod gericht op techniek, natuur, sport, cultuur en gezondheid. Zo krijgt de brede talentontwikkeling van kinderen vorm. In deze zesdelige serie wordt elke keer een thema uitgewerkt en staan voorbeelden van dagarrangementen van een kindcentrum, school of kinderopvang-/ bso-locatie. Deze voorbeelden zijn altijd bouwstenen van een geheel: een breed aanbod dat je ieder kind gunt. In deze serie laten we zien hoe onderwijs en buitenschoolse opvang gezamenlijk brede talentontwikkeling stimuleren en faciliteren.

### De negen bouwstenen van een kindcentrum

Het Kohnstamm Instituut onderzocht voor PACT voor Kindcentra wat typerend is voor kindcentra. Kindcentra zetten daartoe negen bouwstenen in: een nieuwe entiteit, één visie, brede doelen en een breed aanbod, leren op maat, één team met verschillende professionals, het kindcentrum als lerende gemeenschap, kind nabij hulp, ouders en kinderen denken en doen mee, en de hele dag, het hele jaar door. Zie: <https://www.pactvoorkindcentra.nl/images/pdf/190327-Wat-is-een-kindcentrum.pdf>

## Voorsorteren

Loes vult aan: 'Deze Zomerschool is ontstaan vanuit de behoefte aan kennis en contacten die de school niet heeft, maar wij wel. Doordat die samenwerking al zo intensief is, ontstaan er steeds meer van dit soort initiatieven. Daarvoor zou je op den duur wel onze pedagogisch medewerkers met bijzondere talenten, hobby's of aanvullende opleiding willen inzetten, maar dat is nu lastig vanwege het personeelstekort. Je kunt je voorstellen dat onze inzet voor de Zomerschool ook een standaardaanbod gaat opleveren door het hele jaar heen in het kader van de rijke schooldag. Daar zijn we op aan het voorsorteren: Wat betekent dit voor beide partijen en hoe kun je van 1+1 een 3 maken? Hoe kun je vanuit je eigen expertise het beste voor het kind aanbieden?'

'Samenwerking is goed voor beide partijen en ook goed voor kinderen', vervolgt ze. 'Je biedt ieder iets vanuit je eigen expertise waarbij je het kind verder kan helpen. Het belang van het kind is de onderliggende basis voor deze samenwerking. Kinderen zien op school en tijdens workshops dezelfde mensen terug. We zijn er voor hetzelfde kind. Op bestuurlijk niveau hebben we gesprekken en kijken we naar locaties en hoe we de samenwerking een stap verder kunnen brengen. Het is belangrijk om te laten zien hoeveel kennis en ervaring je als kinderopvangorganisatie hebt in alle rollen en mensen in je organisatie om de doorgaande lijn aan te kunnen bieden. Je hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden. Hoe kun je elkaar hier in vinden in plaats van tegenover elkaar te gaan staan en elkaar als concurrent zien? Wij zijn samenwerkingspartners. Als we naar een situatie gaan waarbij bso toegankelijk wordt voor alle kinderen, omarmen wij dit. Hoe mooi zou het zijn als we er met intensieve samenwerking voor alle kinderen uit de wijk zijn?' <